

Op 17 oktober 2007 is het volgende advies (A07.042) gegeven.

### **1. Het verzoek:**

X deelt mee dat men voornemens is in januari 2008 een bijeenkomst (workshop) te houden onder de naam "Y". De workshop is bestemd voor een twintigtal beroepsbeoefenaren (clinici) uit Nederland en zal worden gehouden in Bangkok, Thailand. Ook een aantal artsen uit dat land zal aan de bijeenkomst deelnemen. Er is een goede samenwerking met een universiteit en er wordt een bezoek gebracht aan een ziekenhuis. Het doel van de workshop is: wetenschappelijke en klinische interacties tussen de specialisten uit dat land en Nederlandse medische specialisten. Er is inmiddels een uitwisseling van studenten / onderzoekers, die men verder vorm wil geven. Er is accreditatie verzocht bij de Nederlandse A-Vereniging.

De bijeenkomst wordt financieel ondersteund door W, waarbij X gebruik wil maken van de "50%-regeling". Het farmaceutisch bedrijf heeft geen inspraak in het programma. Op een middag bestaat de mogelijkheid van een excursie voor eigen rekening van de deelnemers.

Vooralsnog is het voor de collega's uit dat land financieel onmogelijk om met 50 personen Nederland te bezoeken. Het uitvoeren van basaal klinisch wetenschappelijk onderzoek in dat land en het intellectueel potentieel zal Nederlandse onderzoekers meer armslag geven in de verwezenlijking van de wetenschappelijke doelen, aldus aanvraagster.

In een aanvullend schrijven heeft X de aanvraag nader toegelicht, onder meer in financieel opzicht en met betrekking tot de redenen welke aanleiding zijn om de bijeenkomst in dat land te houden. Daarop gaat de Codecommissie hieronder in.

### **2. Het oordeel van de Codecommissie:**

Zoals altijd in soortgelijke gevallen gaat het ook in dit geval om de vragen of de door het farmaceutisch bedrijf aangeboden gastvrijheid binnen redelijke perken blijft en of deze ondergeschikt is aan het hoofddoel van de bijeenkomst. Beantwoording van deze vragen is pas mogelijk nadat is vastgesteld of de bijeenkomst is te kwalificeren als een wetenschappelijke bijeenkomst dan wel als een manifestatie, een en ander met toepassing van de criteria vervat in paragrafen B.6 en volgende van de Uitwerking Normen Gunstbetoon. Voor deze beide categorieën gelden immers verschillende criteria.

X heeft een programma bij de aanvraag meegezonden. Daaruit blijkt dat de bijeenkomst zal worden gehouden in januari 2008. De behandeling van wetenschappelijke thema's – op tal van verschillende medische terreinen – vindt plaats op de eerste dag des middags, alsmede op de drie volgende dagen telkens in de ochtend en in de middag tot circa 18.00 uur. Op de laatste dag is in de ochtend een bezoek aan een ziekenhuis gepland, waarna de rest van de dag vrij is voor deelnemers die een excursie willen maken voor eigen rekening.

Uit het bijgevoegde programma in het algemeen en de opsomming van onderwerpen en sprekers in het bijzonder blijkt naar het oordeel van de Codecommissie dat sprake is van een wetenschappelijke bijeenkomst in de zin van par. B.7 onder b van de Uitwerking Normen Gunstbetoon. Aangenomen mag worden dat het programma onafhankelijk van W is tot stand gekomen, met name waar het de te behandelen thema's, de keuze van de sprekers en de selectie van de deelnemers betreft; er is althans geen reden voor de Codecommissie om daarover anders te oordelen.

Het bovenstaande brengt mee dat de gastvrijheid geacht moet worden binnen redelijke perken te blijven (kort gezegd) indien hetzij het bedrijf van de kosten voor reis, verblijf en deelname niet meer dan € 500 voor zijn rekening neemt hetzij de deelnemers tenminste 50% van die kosten voor eigen rekening nemen. De vraag rijst of in dit geval aan deze eis wordt voldaan. Gevraagd naar het bedrag dat W ten behoeve van de onderhavige bijeenkomst zal betalen en hoeveel de eigen bijdrage per deelnemer zal bedragen, antwoordde aanvraagster: "De eigen bijdrage bedraagt 50% van de gemaakte kosten op nacalculatiebasis." Vervolgens werd een kopie toegezonden van de uitnodiging welke voor een in januari 2007 gehouden soortgelijke workshop in Bangkok aan beroepsbeoefenaren is toegestuurd, uit welke uitnodiging blijkt dat de eigen bijdrage (toentertijd begroot op ca. € 1500) na afloop van het congres bij de deelnemers zou worden geïncasseerd en, naar mag worden aangenomen, is geïncasseerd. Uit de thans toegezonden begroting voor januari 2008 blijkt dat de kosten zijn begroot op € 3.267,- per deelnemer, grotendeels bestaande uit kosten van reis, overnachtingen en maaltijden.

Op grond van het bovenstaande gaat de Codecommissie ervan uit dat na afloop van de bijeenkomst zal blijken dat de deelnemers tenminste 50% van de kosten van gastvrijheid zelf voor hun rekening hebben genomen, zodat in zoverre wordt voldaan aan de vereisten van de Gedragscode Geneesmiddelenreclame.

Het programma, zoals dat aan de Codecommissie is toegezonden, geeft geen aanleiding te veronderstellen dat sprake is van een onjuiste verhouding tussen het hoofddoel van de bijeenkomst en de geboden gastvrijheid. Er kan dan ook gezegd worden dat de gastvrijheid ondergeschikt is aan het hoofddoel van de bijeenkomst. Ook in dit opzicht is deze in overeenstemming met de regelgeving.

Tenslotte is aan de orde de vraag of er een objectieve rechtvaardiging bestaat voor de in het buitenland gelegen locatie. Op dit onderdeel heeft X desgevraagd het volgende gesteld (kort weergegeven). Voor de collega's uit dat land is het onmogelijk met 50 personen naar Nederland te komen. Het uitvoeren van basaal klinisch onderzoek in dat land en het intellectueel potentieel aldaar zal Nederlandse onderzoekers meer armslag geven in de verwezenlijking van wetenschappelijke doelen. Verder is de meerwaarde van de locatie gelegen in het werven van onderzoekers, uitbreiding van patiëntencohorten, samenwerking met laboratoria en bijscholing op het punt van specifieke ziektebeelden, terwijl ook een commercieel ziekenhuis zal worden bezocht, aldus aanvraagster in een nadere toelichting.

De Codecommissie oordeelt hierover aldus, daarbij verwijzende naar paragraaf 7.15 van de Toelichting bij de Uitwerking Normen Gunstbetoon.

In dit geval is geen sprake van een internationaal congres in die zin, dat deelnemers uit zoveel andere landen worden verwacht dat daardoor de keuze van een buiten Nederland gelegen locatie voor de hand ligt. Er worden ca. 20 Nederlandse deelnemers in dat land verwacht. Daarnaast wordt een groot aantal beroepsbeoefenaren uit dat land uitgenodigd, hetgeen de benaming “Y” rechtvaardigt, maar de Codecommissie leidt uit het programma en de daarbij verschaftte toelichting af dat voor de verwezenlijking van het wetenschappelijke hoofddoel van de bijeenkomst, de nascholing op de in het programma aangegeven thema’s, de aanwezigheid en inbreng uit dat land niet onontbeerlijk is. Zoals X heeft betoogd, is er een meerwaarde in zoverre dat de deelnemers in dat land een tweetal ziekenhuizen bezoeken, doch de Codecommissie ziet in deze omstandigheid geen objectieve rechtvaardiging voor de keuze van Bangkok als locatie voor een nascholing ten behoeve van Nederlandse beroepsbeoefenaren. Daarbij wordt overwogen dat het overgrote deel van het programma en de diverse thema’s geen verband houdt met de locatie van dat land en door Nederlandse wetenschappers wordt ingeleid resp. gepresenteerd. Een zodanig verband blijkt alleen uit enkele door beroepsbeoefenaren of wetenschappers uit dat land te houden presentaties over opleiding in de interne geneeskunde, osteoporose research en obesitas. Dit zijn presentaties die ongetwijfeld ook – en tegen lagere kosten - mogelijk zouden zijn indien de inleiders uit dat land in Nederland worden uitgenodigd.

Aanvraagster betoogt dat er nog in ander opzicht een meerwaarde is voor de keuze van de locatie, met name door bezoeken aan ziekenhuizen en laboratoria, werving van onderzoekers, uitbreiding van patiëntencohorten en bijscholing met betrekking tot lokaal voorkomende ziekten. Deze aspecten zijn echter niet specifiek voor de onderhavige bijeenkomst in Bangkok, maar spelen in het algemeen een rol in die zin dat het opbouwen en onderhouden van een internationaal netwerk voor klinici van belang is maar niet noodzakelijkerwijze aanleiding is voor het sponsoren van een bijeenkomst in dat land. Daarbij merkt de commissie op dat in de uitnodiging voor deelname (althans die van vorig jaar) geen verwijzing naar deze belangen voorkomt en deze belangen dus kennelijk niet worden geacht een relevante overweging voor mogelijke deelnemers te vormen. De omstandigheid dat een ontmoeting met buitenlandse collega’s veelal een uitstekend platform is voor het aanknopen van relaties ten behoeve van onderzoeksprojecten is evenmin zodanig specifiek voor de onderhavige buitenlandse bijeenkomst dat daardoor de locatiekeuze in objectieve zin mede zou worden bepaald. Dit geldt evenzeer voor het bezoek aan instellingen zoals laboratoria of een commercieel ziekenhuis.

Aanvraagster noemt als overweging nog de bijscholing met betrekking tot specifieke ziektebeelden die wij in Nederland slechts als importziekte kennen, met als voorbeelden ziekte E en F. Uit het programma blijkt evenwel niet dat deze ziekten behoren tot de te behandelen thema’s, zodat hieraan in dit geval ook geen reden kan worden ontleend om de bijeenkomst in het buitenland te houden.

Kortom, ten aanzien van de buitenlandse locatie voldoet de voorgenomen bijeenkomst niet aan de vereisten van en krachtens de Gedragscode. De conclusie uit het bovenstaande is dat het advies niet in alle opzichten positief kan zijn. De commissie realiseert zich weliswaar dat deze workshop een vervolg inhoudt op eerdere ontmoetingen tussen Nederlandse en beroepsbeoefenaren uit dat land, welk vervolg door deze beslissing zou kunnen worden bemoeilijkt, maar komt daardoor toch niet tot een ander oordeel.

Tenslotte merkt de commissie ten overvloede maar met nadruk op dat bovenstaand oordeel geen betrekking heeft op de wetenschappelijke waarde van de bijeenkomst en/of de organisatie daarvan, ja zelfs niet mag worden gezien als kritiek op de beslissing van X om de bijeenkomst in dat land te houden. De commissie heeft uitsluitend tot taak een antwoord te geven op de vraag of de in dit kader door een farmaceutisch bedrijf geboden gastvrijheid voldoet aan de eisen van de Gedragscode. Zoals gezegd is het antwoord op die vraag ontkennend.

### **3. De kosten:**

De Codecommissie bepaalt dat de aan deze adviesaanvraag verbonden kosten aan het X separaat in rekening zullen worden gebracht.

Aldus gedaan te Gouda op 17 oktober 2007 door mr. M. de Boer, voorzitter.